

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

II.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 8-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 8-go Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 31-го Января.

Приказъ по Отдѣльному Гвардейскому Корпусу.
25 Января 1838 года N. 16-й.

Въ С. Петербургѣ.

Сего числа удостоился Я получить Всемило-
стѣйшій Рескриптъ Государыни Императрицы, въ
которомъ Ея Императорскому Величеству благоу-
годно было изъявить Высочайшее благоволеніе Гвар-
дейскому Корпусу, за сбереженіе во время пожара,
бывшаго въ Зимнемъ Дворцѣ, вещей Ихъ Импера-
торскимъ Величествами и Императорскому Семей-
ству принадлежащихъ.

Столь милостивое вниманіе Государыни Импе-
ратрицы, къ прямому вѣрнопочтенническому долгу
нашему, — Я почитаю себѣ особеннымъ счастьемъ
сдѣлать известнымъ всемъ сослуживцамъ Моимъ,
будучи совершенно убѣжденъ, что все они вполне
раздѣлятъ со Мною чувства глубочайшаго благого-
вѣнія, удостоясь такого лестнаго для каждаго отзы-
ва Ея Императорскаго Величества.

Прилагая при семъ копію съ помянутаго Рес-
крипта, предписываю: прочесть оный, вмѣстѣ съ симъ
Приказомъ, во всехъ роткахъ, эскадронахъ и бата-
реяхъ; подлинный же Рескриптъ, какъ знакъ Все-
милостивѣйшаго благоволенія, которымъ Ея Величе-
ству благоугодно было осчастливить Отдѣльный Гвар-
дейскій Корпусъ, хранить въ Корпусномъ Штабѣ,
вмѣстѣ съ прочими Высочайшими Рескриптами.

Подписалъ: *Генералъ-Фельдцейхмейстеръ.*
МИХАИЛЪ.

Рескриптъ Ея Императорскаго Величества Госу-
дарыни Императрицы.

Ваше Императорское Высочество!

Посѣтивъ вчера, въ сопровожденіи Государя
Императора, Таврической Дворецъ, и осмотрѣвъ све-
зенное туда имущество, спасенное Гвардейскимъ Кор-
пусомъ изъ Зимняго Дворца во время пожара, Я
столько же была изумлена огромностію трудовъ его
и усилій, сколько тронута чувствомъ душевнаго у-
миленія, увидѣвъ ту неимовѣрную заботливость, ко-
торая была приложена о сбереженіи вещей принад-
лежащихъ Его Императорскому Величеству, лично
Мнѣ и Нашему Семейству. Заботливость сія, обра-
щенная посреди тревоги и опасностей пожара на
сохраненіе даже самыхъ мелкихъ вещей, могла про-
исходить только отъ неограниченнаго усердія и пре-
данности чиновъ Гвардейскаго Корпуса къ Импера-
торскому Дому. Сей прекрасный подвигъ оцененъ
уже по достоинству Государемъ Императоромъ, — Я
же, слѣдуя влеченію искренняго чувства, и прино-
ся Вашему Императорскому Высочеству душевную
признательность Мою за личныя распоряженія Ва-
ши въ этомъ дѣлѣ, убѣдительно прошу Васъ изъ-
явить благодарность Мою принимавшимъ въ ономъ
участіе Гг. Генераламъ, Штабъ и Оберъ-Офицерамъ
Гвардейскаго Корпуса, а всехъ нижнихъ чиновъ
онаго, дѣйствовавшихъ съ столь достохвальнымъ и

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 31-go Stycznia.

Rozkaz Dzienny do Oddzielnego Korpusu Gwardyi.
25-go Stycznia 1838 roku N. 16-ty.

W St. Petersburgu.

Dzisiaj miałem zaszczyt otrzymać Najmiłościwszy
Reskrypt Cesarzowej Jej Mości, w którym NAYJAŚNIEY-
szej PANI podobało się oświadczyć NAYWYŻSZE zadowo-
lenie Korpusowi Gwardyi, za uratowanie w czasie po-
żaru, w Zimowym Pałacu zdarzonego, rzeczy do Ich Ce-
sarskich Mości i Cesarzowskiej Famili należących.

Tak łaskawa uwaga Cesarzowej Jej Mości, na
prosty nasz obowiązek wiernych poddanych, — poczy-
tuję sobie za szczególnie szczęście uczynić to wiadomemъ
wszystkim Moim towarzyszom służby, w zupełnem bę-
dąc przekonaniu, że wszyscy oni podzielać będą ze Mną
w zupełności uczucia najgłębszego uwielbienia, zasłu-
żywszy na tak chlubną dla każdego pochwałę NAYJA-
ŚNIEYSZEY Cesarzowej Jej Mości.

Załączając przy ninieyszym kopią pomienionego Re-
skryptu, zalecam: przeczytać go, współ z tym Rozka-
zem Dziennym, we wszystkich rotach, szwadronach i
bateriach; autentyk zaś Reskryptu, jako pamiątka NAY-
łaskawszego zadowolenia, którym Cesarzowej Jej Mo-
ści podobało się uszczęśliwić Oddzielny Korpus Gwar-
dyi, chować w Sztabie Korpusu, razem z innemi NAY-
wyższemi Reskryptami.

Podpisał: *Jenerał-Feldceigmistrz*
МИХАИЛЪ.

RESKRYPT NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY JEY MOŚCI.

WASZA CESARSKA WYSOKOŚĆ!

Odwiedziwszy wczora, w towarzystwie CESARZA
Jego Mości, Pałac Taurycki, i obejrzawszy zwieziono-
tam rzeczy, uratowane przez Korpus Gwardyi z Zimo-
wego Pałacu w czasie pożaru, byłam razem zdumio-
na ogromem jego trudów i usiłowań, jako też przejęta u-
czuciem serdecznego rozrzewnienia, widząc tę trudną
do uwierzenia troskliwość, jaką okazano w ratowaniu
rzeczy, należących do Jego CESARSKIEY Mości, do MNIE
osobiście i do NASZEY Famili. Troskliwość ta, okaza-
na pośród trwogi i niebezpieczeństw pożaru w ratowa-
niu rzeczy nawet drobniejszych, mogła tylko pocho-
dzić z nieograniczoney gorliwości i poświęcenia się Kor-
pusu Gwardyi ku CESARSKIEMU Domowi. Piękny ten
czyn został już podług wartości oceniony przez Cesa-
rza Jego Mości, — Ja zaś idąc za popędem szczerego
uczucia, i zasyłając WASZEY CESARSKIEY WYSOKOŚCI ser-
deczną Moją wdzięczność za osobiste Wasze rozporzą-
dzenia w tej rzeczy, bardzo Was proszę oświadczyć
Moję podziękowanie mającym w niej uczestnictwo PP.
Jenerałom, Sztabś i Ober-Oficerom Korpusu Gwardyi,
a wszystkim jego rangom niższym, działającym z tak
chwałebną i wzorową gorliwością, rozkazać podzięko-
wać w Mojem imieniu.

безпримѣрнымъ усердіемъ, приказать благодарить Моимъ именемъ.

Пребываю къ Вамъ навсегда искренно-доброжелательною.

На подлинномъ рескриптъ собственною Ея Императорскаго Величества рукою написано:

АЛЕКСАНДРА.

24 Января 1838

Вѣрно: *Генералъ-Фельдцейхмейстеръ МИХАИЛЪ. (Р. И.)*

— Высочайшимъ Рескриптомъ, 23-го Октября м. г., Всемилостивѣйше принята въ число дамъ меньшаго креста ордена *Св. Екатерины*, Л. К. *Ридигеръ*, супруга Генералъ-Адъютанта Ридигера.

— Высочайшимъ Приказомъ, 28-го Января, произведены, за отличіе по службѣ, изъ Полковниковъ въ Генералъ-Маіоры: Исправляющій должность Начальника 5-го Округа Корпуса Жандармовъ, *Шнелъ*, съ утвержденіемъ въ сей должности; Командиръ Староингерманландскаго пѣхотнаго полка, *Скобелъцинъ*, съ назначеніемъ Командиромъ 2-й бригады оной же дивизіи; Командиръ Новоингерманландскаго пѣхотнаго полка, *Адлербергъ 2-й* съ оставленіемъ при прежней должности. (С. П.)

— Высочайшими указами данными Правительствующему Сенату, нижепоименованные чиновники, которые, по засвидѣтельствованію ихъ Начальствъ, при усердномъ и безпорочномъ отправленіи своихъ должностей, выслужили въ настоящихъ чинахъ узаконенные сроки, Всемилостивѣйше пожалованы: согласно удостоенію Правительствующаго Сената: 24-го Декабря: Ординарный Профессоръ Астрономіи при Виленской Обсерваторіи Коллежскій Совѣтникъ *Петръ Славинскій*, въ Статскіе Совѣтники; — 31-го Декабря: Совѣтникъ Гродненской Казенной Палаты Временнаго о конфискаціи имѣній Отдѣленія 7-го Класа Семенъ *Демьяновичъ*, въ Коллежскіе Совѣтники; Титулярные Совѣтники: Минскаго Губернскаго Правленія Секретарь Временной Экспедиціи *Степанъ Сулковскій*, Протоколистъ Минскаго Межеваго Суда *Титусъ Шишко*, въ Коллежскіе Ассессоры; Надворные Совѣтники. Совѣтникъ Правленія Виленской Медикохирургической Академіи *Иванъ Вашкевичъ*, Ординарный Профессоръ Виленской Медикохирургической Академіи *Адольфъ Абишъ*, Экстраординарный Профессоръ сей же Академіи *Адамъ Бѣлькевичъ*, Операторы Врачебныхъ Управъ: Докторы Медицины: Виленской *Грегина* и Гродненской *Антонъ Савицъ* въ Коллежскіе Совѣтники. (С. В.)

Баръ, 11-го Января

Сегодня въ половинѣ девятаго часа здѣшніе жители приведены были въ ужасъ землетрясеніемъ, которое сколько можно было замѣтить, имѣло направленіе отъ запада къ югу; оно сопровождалось сильнымъ подземнымъ гуломъ, и продолжалось три минуты.

Кишенивъ, 12-го Января.

Вчера въ 35 минутъ девятаго часа по полудни, здѣшніе жители встревожены были сильнымъ шумомъ, за которымъ раздался подземный ударъ; потомъ началось колебаніе земли съ сильнымъ трескомъ стѣнъ въ домахъ, крышъ, стукомъ дверей, оконъ, мебели, паденіемъ нѣкоторыхъ вещей. Два удара еще сильнѣйшіе довершили всеобщій страхъ. Многие въ испугѣ выбѣжали изъ домовъ. Шумъ, гулъ, трескъ деревьевъ, домовъ и другихъ зданій, вой и крикъ домашнихъ животныхъ, усугубляли ужасъ. Благодареніе Богу, это явленіе продолжалось не болѣе минуты; потомъ все утихло и термометръ поутру показывалъ только 15 градусовъ морозу, при облачномъ небѣ. Не осталось ни одного зданія, которое не было бы болѣе или менѣе повреждено: въ однихъ треснули стѣны, опали карнизы, разбились окна, повреждены печи, треснули трубы на крышахъ, другіе обвалились. Здѣшніе старожилы не запомнятъ такого сильнаго землетрясенія.

Въ концѣ Ноября мѣсяца начались здѣсь небольшіе морозы. Въ началѣ Декабря пошелъ ледъ на рѣкѣ *Днѣстрѣ*, протекающей на границѣ Бессарабіи, и съ 15 числа морозы постоянно возвышались до 1-го Января и доходили до 24 градъ, потомъ уменьшались; выпалъ снѣгъ около полуаршина, и морозы опять усилились, и вчерашній день утромъ термометръ показывалъ — 23°.

Сороки (въ Бессарабіи), 12 Января.

Вчерашняго дня по полудни въ 10-мъ часу, мы поражены были сильнымъ землетрясеніемъ, которое продолжалось около 3-хъ минутъ и сопровождалось двумя подземными ударами — одинъ за другимъ послѣдовавшими, по направленію съ востока на западъ. Первоначальный ударъ изумилъ всѣхъ и уподоблялся проѣзду экипажа по мостовой, — потря-

Zostaję ku Wam nazawsze szczerze życzliwą.

Na autentyku Reskryptu Własną Jęj Cesarskiey Mości ręką napisano:

ALEXANDRA.

24-go Stycznia 1838 r.

Zgodno: *Jenerał-Feldceigmistrz MICHAŁ. (R. I.)*

— Przez Naywyższy Reskrypt 23-go Października zeszłego roku, Nayłaskawiey przyjęta do liczby Dam mniejszego krzyża orderu *Sw. Katarzyny L. K. Ridiger*, żona Jenerał-Adjutanta Ridigera.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny, 28-go Stycznia, podniesieni, za odznaczenie się w służbie, Półkownicy na Jenerał-Majorów: Pełniący obowiązek *Naczelnika 4-go Okręgu Korpusu Żandarmów Schnel*, z utwierdzeniem na tym obowiązku; Dowódzca Staro-Ingermanlandzkiego pólku pieszego *Skobelcyn*, z назначением Dowódzcą 2-ey brygady teyże dywizyi; Dowódzca Nowo-Ingermanlandzkiego pólku pieszego *Adlerberg 2-gi*, z pozostaniem na dotychczasowym obowiązku. (P. P.)

— Przez Naywyższe Ukazy, dane Rządzącemu Senatowi, niżej wyrażeni Urzędnicy, którzy, podług zaświadczenia ich Zwierzchności, przy gorliwym i nie-naganném sprawowaniu swych obowiązków, wysłużyli w swych rangach ustanowione terminy, Nayłaskawiey mianowani, zgodnie z uznaniem Rządzącego Senatu: 24-go Grudnia: Zwyczajny Professor Astronomii przy Wileńskim Obserwatorium, Radzca Kollegialny *Piotr Stawiński*, Radzca Stanu; — 31-go Grudnia: Radzca Grodzieńskiej Izby Skarbowey Czasowego o konfiskacie majątków Oddziału, 7-mey klasy *Symon Demjanowicz*, Radzca Kollegialnym; Radzcy Honorowi: Mińskiego Rządu Gubernialnego Sekretarz Expedycyi Czasowej *Stefan Sułkowski*, Protokółista Sądu Granicznego Mińskiego *Tytus Szyszko*, Kollegialnemi Assesorami; Radzcy Dworu: Radzca Rządu Wileńskiej Medyko-Chirurgicznej Akademii *Jan Waszkiewicz*, Zwyczajny Professor Medyko-Chirurgicznej Akademii *Adolf Abicht*, Nadzwyczajny Professor teyże Akademii *Adam Bielkiewicz*, Operatorowie Urzędów Medycznych, Doktorowie Medycyny: Wileńskiego *Tadeusz Hreczyzna* i Grodzieńskiego *Antoni Sawicz*, Radzcami Kollegialnemi. (G. S.)

Bar, 11-go Stycznia.

Dzisiaj o pół do dziesiątej, mieszkańcy tuteyszy strwożeni byli trzęsieniem ziemi, które, ile można było dostrzedz, miało kierunek od zachodu ku południowi, z mocnym szumem podziemnym, i trwało trzy minuty.

Kiszeniew, 12-go Stycznia.

Wczora o 35 minut na dziewiątą z południa, mieszkańcy tuteyszy strwożeni byli mocnym łoskotem, po którym dała się czuć eksplozja podziemna; potem zaczęło się trzęsienie ziemi z mocnym trzeszczeniem ścian w domach, dachów, stukiem drzwi, okien, mebli i upadkiem niektórych rzeczy. Dwie eksplozje, jeszcze mocniejszy, przejęły wszystkich powszechnym strachem. Wielu w przełknięciu wybiegło z domów. Szum, łoskot, trzask drzew, domów i innych budowli, wycie i krzyk zwierząt domowych, podwajały tę okropność. Dzięki Naywyższemu, fenomen ten trwał nie dłużej nad minutę; po czém wszystko się uciszyło, a termometr zrana skazywał tylko 15 stopni mrozu, przy zachmurzonym niebie. Żadney nie zostało budowy, któraby mniej lub więcej nie została uszkodzoną: w jednych pękały ściany, upadły gzymsy, porozbijały się okna, uszkodzone zostały piece, popękały się kominy na dachach, inne zapadły. Starzy ludzie nie pamiętają tak mocnego tu trzęsienia.

Ku końcowi Listopada pokazały się tu niewielkie mrozy. Na początku Grudnia zaczęła iść krawiec Dniestrze, przebiegający granicę Bessarabii, a od dnia 15 mrozy statecznie się powiększały do 1-go Stycznia i dochodziły do 24 stopni, potem się zmniejszyły; wypadł śnieg prawie na pół arszyna i mrozy wzmożyły się znowu, a wczora zrana termometr skazywał 23°.

Soroki (w Bessarabii) 12-go Stycznia.

Wczora o godzinie dziesiątej wieczorem byliśmy przestraszeni mocnym trzęsieniem ziemi, trwającym około trzech minut, z dwókrrotną eksplozją, — które jedna po drugiej nastąpiły, w kierunku od wschodu na zachód. Pierwsza eksplozja zdumiła wszystkich i podobna była do przejeżdżającego po bruku pojazdu, — wstrząśnienie ziemi, nieustannie się powiększając, dało

сеніе земли, безпрестанно увеличиваясь, объяснило причину этого; но другой удар и потрясеніе, были столь сильны, что зданія съ трескомъ колебались. Столы, стулья, домашняя утварь и посуда, все запрыгало, а двери, какъ будто дѣйствіемъ какой волшебной силы, распахнулись настежь; — птицы упали съ нашествіемъ и сѣдалищъ своихъ; лай собакъ и ревъ рогатого скота приводилъ въ трепетъ самыхъ бестрашныхъ; — къ счастью послѣдствія этого явленія, здѣсь незначительны, въ нѣкоторыхъ только домахъ образовались трещины.

Подобнаго землетрясенія никто изъ жителей нашего города не запомнитъ; утверждаютъ, что бывшее въ 1829 году Ноября 14-го, было столь же сильно и продолжительнѣе нынѣшняго; но тогда оно было волнообразное; землю, такъ сказать колебало, а нынѣ трепетаніе ея было сильнѣе. Зима и у насъ постоянная, съ сильными морозами и глубокимъ снѣгомъ.

Богодаровка *)

Вчера, 11-го Января, въ 9-ть часовъ по полудни, при тихой, ясной и морозной погодѣ, здѣсь ощущаемо было землетрясеніе. При подземномъ гулѣ и грохотѣ въ воздухѣ, подобно налетающей бурѣ, сильный ударъ продолжался отъ 5-ти до 8-ми секундъ, при чемъ ставни оконъ сильно стучали о стѣны, а трескъ и скрипъ вновь поставленныхъ брусьевъ строекъ слышенъ былъ почти за полверсты. Легкое, постепенно усиливавшееся трясеніе чувствуемо было минутъ за пять до удара, а минутой три спустя замѣтно еще было дрожаніе воды въ сосудахъ. Стѣнные часы остановились за четверть часа до удара, что могло произойти только отъ колебанія противнаго качанія маятника, коего направленіе было ЮВ на СЗ; слѣдственно все землетрясеніе продолжалось не менѣе 18-ти минутъ. — Люди, случившіеся въ то время на дворѣ, уверяютъ, что, предъ самымъ ударомъ, надъ горизонтомъ, на СЗ, блеснула молнія, а за нею раздался трескъ въ воздухѣ. А. Г. — *вз.*

Кіевъ, 12 Января.

Вчерашняго числа въ 9 минутъ 10 часа по полудни, чувствуемо было здѣсь довольно сильное землетрясеніе, съ большимъ гуломъ, продолжавшееся до двухъ минутъ, если не болѣе, направленіе его было, какъ кажется, съ Западной стороны.

Каменецъ-Подольскъ, 13 Января.

11-го числа въ вечеру, въ 35 минутъ 9 часа, чувствуемо было здѣсь землетрясеніе. Оно шло отъ Севера къ Югу. Сначала подземный гулъ былъ подобенъ стуку ѣдущаго экипажа; это продолжалось съ минуту; потомъ сдѣлался сильнѣе такъ, что живущіе въ нижнихъ этажахъ испугались и выбѣжали изъ домовъ. Строенія тряслись; стѣны и кровли деревянныхъ зданій трещали, черепицы падали съ крышъ. Въ домахъ все зашаталось и заколыхалось. Это продолжалось около трехъ минутъ.

Житомиръ, 12 Января.

11-го числа по полудни въ половинѣ 9-го часа, въ Губернскомъ городѣ Житомирѣ, чувствуемо было Землетрясеніе, которому предшествовала небольшая гулъ. Оно продолжалось болѣе четырехъ минутъ.

Хотинъ, 13 Января.

11-го числа по полудни въ 9-ть часовъ, въ городѣ Хотинѣ произошло, при необыкновенномъ гулѣ, сильное землетрясеніе; продолжавшееся болѣе четырехъ минутъ, до такой степени, что всѣ вообще строенія были повреждены и жители находились въ большой опасности. Никто изъ здѣшнихъ жителей не запомнитъ подобнаго явленія.

Орѣвѣжъ, 12 Января.

11-го числа въ началѣ 9-го часа по полудни, чувствуемо было въ городѣ Орѣвѣжѣ землетрясеніе, имѣвшее направленіе отъ Северо-Востока къ Юго-Западу; оно началось подземнымъ гуломъ. Колебаніе было сначала слабое, потомъ усилилось и продолжалось около трехъ минутъ. Въ это время стѣны и двери въ домахъ трещали.

— Намъ пишутъ изъ Харькова, отъ 13-го Января, что 11-го числа, около половины десятого часа вечера, и тамъ было ощущаемо землетрясеніе, продолжавшееся около полуминутой. Колебаній было три: первое едва замѣтное, второе весьма ощутительное, третье слабое, какъ-бы слѣдствіе предыдущаго. Направленіе ударовъ было отъ сѣверо-востока къ юго-востоку. Погода во время землетрясенія была ненастная; вслѣдъ за землетрясеніемъ все утихло, и небо было покрыто облаками.

(Жур. *Tygodnik Petersburski* сообщая извѣстіе о многихъ случившихся у насъ землетрясеніяхъ содержитъ замѣчаніе, что вся нынѣшняя зима представляетъ удивительное состояніе атмосферы, по-

знать того причыны; але друга эксплозья і встрясеніе такъ былы моцне, же дома з ѣоскотемъ валау сѣ. Столы, кресла, sprzęты домове і нацзыня, всыстко сѣ порусыло, а дрзвы, якбы skutkiem czarujacej jakiey mocy, otworzyły sѣ na wscіaż; — plastwo domowe pospadało z ѣerdzi, na ktrychъ siedziało; wycie psów і ryczenie bydła rogatego, naysmielszychъ strachemъ przeymowały; — szczęściemъ skutki tego zjawiska, nie bardzo są znaczne, w niektorychъ tylko domachъ porobiły sѣ rysy.

Подобного трясенія земли никто з мѣскаіцѣвъ нашего мѣста не паміята; мѣвля, же трясеніе в року 1829 Listopada 14-go, было такъ же моцне і длузей trwało, якъ teraz; але в тѣчзасъ было оно faliste; земля, же такъ powiemy, walała sѣ, а teraz drzenie jey было mocniejszye. Zimę mamy stałą, z wielkimi mrozami і głębokimi sніegami.

Bohodorowka *)

Вчера, 11-го Стычня, о dziewiąтей з południa, śród cichey, jasney і mroźney pogody, dało sѣ tu uczuć trząsenie ziemi. Przy podziemnymъ ѣоскотѣ і шуміѣ в повітрзю, якбы в часіе зближающей сѣ бурзы, moćna expłozja trwała od 5 do 8-miu sekund, przy częmъ okienice moćno stukaly o ściany, а trzask і skrzypienie nowychъ zabudowańъ drewnianychъ, słyszane były prawie o pół wiorsty. — Lekkie, coraz wzmagające sѣ trząsenie, słyszane было pięćmi minutami pierwiey przedъ expłozją, а po upływie trzechъ minutъ postrzeżone jeszcze было drzenie wody в naczyniu. Zegary ścienne zatrzymały sѣ kwadransemъ pierwiey przedъ expłozją, co mogło byдъ tylko skutkiemъ kołysania przeciwnego ruchu wahaдła, kтѣrego kierunekъ byłъ z południo-wschodu na północo-zachód; а zаtęmъ całe trząsenie ziemi trwało nie mniej nadъ 18 minutъ. — Ludzie, kтѣrzy в ѣвчзасъ znaydowali sѣ на podworzu, zapewniają, же przedъ samą expłozją, nadъ horyzontemъ, w stronіe północo-zachodniey mignęła błyskawica, а po niej rozległ sѣ ѣоскотъ в повітрзю. А. Г. — *в.*

Кіювъ, 12-го Стычня.

Вчера о godzinie dziewiąтей minucie dziesiątej wieczoremъ, dało sѣ tu uczuć z wielkimъ ѣоскотѣмъ dość moćne trząsenie ziemi, kтѣре trwało до dwóchъ, jeżeli nie więcey minutъ; kierunekъ jego byłъ, якъ sѣ zdaje, ze strony zachodniey.

Каменецъ-Подольскі, 13-го Стычня.

Дня 11-го, о 35 minucie на dziewiąтą wieczoremъ, dało sѣ tu uczuć trząsenie ziemi, в kierunku od północy на południe. Z początku ѣоскотъ podziemny podobny byłъ до turkotu jadącego pojazdu; trwało то blisko minuty; potemъ takъ sѣ powiększył, же на pierwszémъ piętrze mieszkający przelękli sѣ і wybiegli zъ domów. Budowy trzęsły sѣ, ściany і dachy domów drewnianychъ trzeszczały, dachówki spadały zъ dachów. В domachъ всыстко sѣ poruszało і kołysało. Trwało то około trzechъ minutъ.

Зытоміеръ, 12-го Стычня.

Дня 11-го, о pół до dziewiąтей з południa, в Gubernialnémъ mieście Zytomierzu, dało sѣ uczuć trząsenie ziemi, poprzedzone niewielkimъ ѣоскотѣмъ, kтѣре więcey czterechъ minutъ trwało.

Чоцімъ, 13-го Стычня.

Дня 11-го, о godzinie dziewiąтей wieczoremъ, в mieście Chocimie, śródъ nadzwyczajnego ѣоскоту, dało sѣ uczuć moćne trząsenie ziemi, więcey czterechъ minutъ trwające до tego stopnia, же всысткіе в ѣогѣлно-ści budowy zostały uszkodzone, а mieszkańcy в wielkіѣмъ zostawali niebezpieczeństwie. Zaden zъ tutejszychъ mieszkańcówъ не паміята podobnego trząsenia ziemi.

Оргіежъ, 12-го Стычня.

Дня 11-го, о godzinie dziewiąтей wieczoremъ, dało sѣ uczuć в mieście Orgiejewie trząsenie ziemi, в kierunku od północo-wschodu на południo-zachód, podziemnymъ ѣоскотѣмъ poprzedzone. Trząsenie было naprзódъ słabe, potemъ sѣ wzmoгло і около трехъ minutъ trwało. В часіе tymъ ściany і дрзвы в domachъ trzeszczały.

— Donoszą zъ Charkowa podъ dnіemъ 13 Sтычня, же дня 11 около půł до dziesiątej wieczoremъ, dało sѣ і тамъ uczuć trząsenie ziemi, blisko połeminy trwało. Wstrząsienie было trzy: pierwsze ledwo было dostrzeżone, drugie bardzo widoczne, trzecie słabe, якбы skutekъ poprzedzającego. Kierunekъ trząsenia byłъ zъ północo-wschodu на południo-wschód. Stan atmosfery в часіе trząsenia byłъ niepogodny; wrazъ pѣ trząsieniu ziemi всыстко sѣ uspokoiło, а niebo pokryte было chmurami.

(В *Tygod. Peters.* przy wiadomości о trząsieniachъ ziemi в różnychъ mіeyscachъ zdarzonychъ, zrobiono uwagę, же cała tegoroczna zima przedstawia szczegѣlny stanъ atmosfery, pokazujący, iż sѣ в niej coś nadzw-

*) Село, близъ Верхнедніпровска, Екашеринославской Губерніи.

*) Вѣсь, близъ Werchnednieprowska, Gubernii Ekaterynoslawskiej.

казывающее въ ней что-то чрезвычайное. Издавна незнакомый столь сухого воздуха; въ Петербургѣ тутъ въ барометръ держится на высочайшей точкѣ, а нерѣдко превосходить знакъ постоянной погоды, чего съ начала барометрическихъ наблюдений никогда не случалось. Такое состояніе воздуха, на страдающихъ хроническими болѣзнями подобно дѣйствуетъ, какъ и чрезвычайная сырость. Въ Петербургѣ и окрестностяхъ а даже во всей Россіи, при постоянныхъ морозахъ встрѣчается недостатокъ снѣга; атмосфера кажется преисполнена электричествомъ; машины для ея произведенія, дѣйствуютъ съ сугубою силою, а идіоэлектрическія тѣла съ первымъ прикосновеніемъ приходятъ въ нормальное состояніе.)

— Въ Земледѣльческой Газетѣ напечатано слѣдующее письмо изъ Саратова: „У насъ въ Саратовской губерніи начало зимы достойно замѣчанія. Она началась довольно поздно — около 1-го ч. текущаго Декабря, т. е. выпалъ небольшой снѣгъ. До того была какая-то странная, очень холодная засуха, такъ что Волга стала около 16-го Ноября, и ледъ осыпало не снѣгомъ, а земляною пылью. И теперь снѣгу почти нѣтъ: чуть бѣлѣютъ поля; доселѣ у насъ большая часть жителей ѣздитъ на лѣтнихъ экипажахъ. Морозы стоятъ лютые; при сѣверномъ вѣтрѣ нерѣдко восходятъ до 28 градусовъ. Земля сдѣлалась точно желѣзною и уже промерзла аршина на два (?). Подобнаго начала зимы никто здѣсь не запомнитъ. Всѣ опасаются, какъ бы чрезмѣрные стужи, при недостаткѣ снѣга, не сдѣлали вреднаго вліянія на озимые хлѣба и сады. Любопытно знать, какъ началась зима въ другихъ мѣстахъ Россіи. Какое дѣйствіе произведутъ эти чрезмѣрные холода на землю и растенія, — это заслуживаетъ особенное вниманіе людей наблюдательныхъ, для вывода результатовъ при будущемъ урожаѣ.“

А. Леопольдовъ.

21 Декабря 1837. Саратовъ.

Примѣчаніе редакціи З. Г. По дошедшимъ извѣстіямъ, и въ другихъ мѣстахъ Россіи, также и здѣсь въ С. Петербургѣ, вышедшая зима началась и продолжается подобнымъ же образомъ, т. е. безъ снѣгу и временемъ съ сильными морозами. Опасенія о вредѣ отъ такой зимы на хлѣба и деревья напрасны; корень и стволъ растеній не убиваются морозомъ во время зимы, когда нѣтъ въ нихъ обращенія соковъ, а страдаютъ и гибнутъ отъ морозовъ хлѣба весной, когда пойдутъ молодые всходы. Морозъ губитъ растеніе только тѣмъ, что замораживаетъ въ немъ сокъ, разрываетъ его разширеніемъ сосуды растенія, а прямо на твердыхъ части, на древесину, не имѣетъ вреднаго дѣйствія. Если стволы березы, липы и проч., не закрытые имъ тѣмъ отъ морозовъ во всякую зиму, остаются всегда цѣлы, то корни въ землѣ еще вѣрнѣе должны сохраняться. Надѣмся и увѣрены, что озимые хлѣба отродятся будущою весной благополучно. (Спб. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 6-го Февраля.

Здѣшній Магистратъ отъ 26-го ч. с. м. сдѣлалъ объявленіе, коимъ приводитъ во всеобщее извѣстіе милостивый рескриптъ Его Величества Императора НИКОЛАЯ по случаю принятія предложеннаго ему права гражданства города Берлина. Что касается заведенія предположеннаго учредить на счетъ суммы подаренной симъ великодушнымъ Монархомъ подъ названіемъ *Гражданскаго Николаевскаго Госпиталя*, опредѣлено, передать въ собственность сему заведенію пространную площадь въ большой Франкфуртской улицѣ, принадлежащую къ городу, издержки на постройку зданія и устройство помѣщенія на 100 чел., простирающіяся до 25,000 рейхстал. отпустить изъ Берлинскихъ общественныхъ суммъ, Императорское же пожертвованіе, оставить при заведеніи какъ ненарушимый фондъ. (G. C.)

— Не только въ столицѣ, но и въ другихъ городахъ Государства отправлялось торжество, въ память эпохи освобожденія Пруссіи отъ владычества Французовъ. Всѣ волонтеры, участвовавшіе въ военныхъ дѣйствіяхъ 1813, 1814 и 1815 годовъ, въ день торжества собрались вмѣстѣ и въ пріятельской бесѣдѣ обновляли воспоминанія о минувшемъ. (О. Г. Ц. II.)

А в с т р і я.

Вѣна, 1-го Февраля.

Генералъ-Маіоръ Дандоло бывшій командиромъ эскадры въ Левантѣ, назначенъ начальникомъ эскадры въ Адриатическомъ морѣ.

— Здѣсь получено радостное извѣстіе для Императорской Фамиліи, что Ея Велич. Королева Оби-ихъ Сицилій беременна. Ея Имп. Выс. Эрцгерцогиня Софія не выходитъ еще изъ своихъ комнатъ. Сегодня балъ у Императрицы.

озауного дѣіе. Одъ вѣковъ не памігтаѣ такеѣ су- chości powietrza; w Petersburgu, merkurjusz w barometrze prawie bez przerwy utrzymuje się na najwyższym punkcie, a nie raz daleko przechodził znak sta- łej pogody, co się od początku obserwacyi barome- trowych nigdy nie zdarzyło. Na cierpiących choroby chroniczne taki stan powietrza działa podobnie, jak zbytńia wilgoć. W Petersburgu i okolicach, owszem w całej Rosyi, przy ciągłych mocnych mrozach, da- je się czuć niedostatek śniegu; atmosfera zdaje się prze- ciążona elektrycznością; maszyny do jej wydobywania służące, działają z podwójnym napięciem, a ciała idio- lektryczne prawie za pierwszym dotknięciem przycho- dzą do stanu normalnego).

— W Gazecie Rolniczej czytamy list z Saratowa na- stępujący: »U nas w Gubernii Saratowskiej początek zi- my godzin jest uwagi. Zaczęła się dość późno — około dnia 1-szego bieżącego Grudnia, wypadł śnieg nie wielki. Pierwiej była jakaś dziwna, bardzo zimna susza tak, że Wołga stanęła około 16-go Listopada, i lod pokryty został nie śniegiem, ale piaskiem. I teraz prawie nie ma śniegu: zaledwo bieleją pola; dotąd u nas większa część mieszkańców jeździ kołami. Mro- zy panują srogie; przy wietrze północnym często docho- dzą do 28-miu stopni. Ziemia stała się jakby żelazna, i już na dwa arszyny umarzała (?). Takiego początku zimy nikt tu nie pamięta. Wszyscy lękają się, ażeby nadzwyczajne zimno, przy niedostatku śniegu, nie uczyniło szkodliwego wpływu na zboża ozime i ogrody. Ciekawą byłoby wiedzieć: jak się zaczęła zima w in- nych miejscach Rosyi? Jaki wywrą skutek te nad- zwyczajne mrozy na ziemię i rośliny, — zasługuje to na szczególną uwagę badaczów, dla czynienia wniosku o następnym urodzaju.«

A. Leopoldow.

21 Grudnia 1837 r. Saratow.

Uwaga Redakcyi Gaz. Rol. Podług otrzymanych wia- domości, i w innych miejscach Rosyi, jako też i tu w S. Petersburgu, zimaterażniejsza zaczęła się i trwa podobnymże sposobem, to jest: bez śniegu i niekiedy z wielkimi mrozami. Obawy, ażeby takowa zima nie za- szkodziła zbożu i drzewom, są próżne; korzenie i same rośliny nie lękają się mrozów w czasie zimy, kiedy so- ki w nich nie krążą, a zboża cierpią i giną od mrozów wiosną, kiedy puszcza młode wschody. Mroz gubi ro- śliny tylko przez to, że zamraża w nich soki, rozrywa je przez rozszerzenie próżni roślin, a prosto na twar- de części, na drzewo, nie ma wpływu szkodliwego. Jeżeli pni brzozy, lip i t. d., niczem nie zakryte w cza- sie mrozów w każdej zimie, zostają zawsze całe, tedy korzenie w ziemi pewnie jeszcze powinny zachować się bez uszkodzenia. Spodziewamy się i jesteśmy pew- ni, że zboża zimowe następnej wiosny szczęśliwie się odrodzą. (G. S. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s i a.

Berlin, 6-go Lutego.

Magistrat tutejszy wydał dnia 26 b. m. obwie- szczenie, w którym podaje do wiadomości publicznej uprzejme pismo NATJAŚNIEJSZEGO CESARZA NIKOŁAJA, z powodu przyjęcia ofiarowanego mu prawa obywatel- stwa miasta Berlina. Co do zakładu mającego się wznieść z daru tego spaniałomyślnego MONARCHY pod nazwą *Obywatelskiego Szpitala Mikołaja*, uchwalono tym końcem, aby zakładowi temu przekazać na wła- śność obszerny plac na wielkiej ulicy Frankfortskiej, należący do miasta, koszta na zbudowania tegoż i ur- ządzenie pomieszczenia na 100 osób, wynoszące 25,000 tal., z funduszu gminy Berlińskiej opędzić; dar zaś CESARSKI, jako wieczysty fundusz dla zakładu tego po- zostawić. (G. C.)

— Nie tylko w stolicy, ale i w innych głównych mia- stach Monarchii Pruskiej, obchodzono w dniu 3 b. m. uroczystość oswoobodzenia Pruss od najazdu Fran- cuzów. Wszyscy ochotnicy, którzy mieli udział w bi- twach, w latach 1813, 1814 i 1815, zgromadzili się na przyjaćelską ucztę i w tym daru odnawiali radosne wspomnienia. (G. R. K. P.)

A u s t r i a.

Wiedeń, 1-go Lutego.

Jenerał-Major Dandolo, dotychczasowy dowódz- ca eskadry w Lewancie, mianowany dowódcą eskadry na zatoce Adryatyckiej,

— Otrzymało tu radośną wiadomość dla rodziny Ce- sarskiej, że Jey Kr. Mość Królowa Obeyga Syoylii jest przy nadziei. Jey C. W. Wys. Arcy-Xiężna Zofia nie wychodzi jeszcze ze swych pokojów. Dzisiaj bal u Cesarzowej Jey Mości.

— Пишутъ изъ Праги: Сильные въ нынѣшнюю зиму морозы, кажется на собакъ особенно предное произвели вліяніе. Недавно у двухъ собакъ оказались знаки бѣшенства, и они покусали четырехъ человекъ, изъ коихъ одинъ умеръ уже отъ водобоязни. Также 3 чел. по неосторожности по натоплени каменными углями и по закрытіи заблаговременно трубы, едва незадохнулись и только скорымъ медицинскимъ пособіемъ спасены.

— Изъ Аграма увѣдомляютъ, что тамъ какъ и во всей Кроаціи, выпало чрезвычайно много снѣга, такъ что со всѣмъ нельзя пробѣжать по дорогамъ. Также приводятъ всѣхъ въ ужасъ волки, которые будучи лишены всякой пищи, наводятъ страхъ на сельскихъ жителей, причиняютъ опустошенія и нападаютъ на людей и скотъ. (A.P.S.Z.)

Франція. Парижъ, 30-го Января.

Король председательствовалъ вчера въ Совѣтѣ Министровъ и потомъ занимался съ Президентомъ Совѣта.

— Въ письмѣ Генерала Аллара сообщено о смерти Королевы Серданакъ, старой и почтенной *Somrou-Begghum*. Генералъ Алларъ прибывъ въ Сердану уже не нашелъ ее въ живыхъ и вручилъ ей вѣнку золотую табакерку, посланную *Людвикомъ Филиппомъ* сей Княгинѣ. *Somrou-Begghum* имѣла 96 лѣтъ отъ роду; она оставила своимъ наследникамъ имѣнія на 50 милл. фр.

— Вчера слѣдственный судья дѣлалъ допросъ *Видоку* въ теченіи шести часовъ.

— Вчера говорили здѣсь на биржѣ, что Англійскіе Министры всѣ вдругъ подали въ отставку. *Temps* замѣчаетъ объ этомъ слухъ: „По письмамъ изъ Лондона отправленнымъ сюда въ субботу вечеромъ, можемъ увѣрить, что о такой мѣрѣ ни слова не говорили. Вѣроятно, что если бы Министры встрѣтивъ затрудненія по Канадѣ, захотѣли отступить, то сдѣлали бы это прежде принятія Шлева предложенія, а не послѣ.“

1-го Февраля.

Герцогъ и Герцогиня Орлеанскіе и Герцогъ Немурскій 29-го ч. пр. м. удостоили присутствіемъ своимъ балъ Австрійскаго Посланника. На этотъ пиръ продолжавшійся до 5 час. утра, приглашено было 2,200 особъ.

— *Charte de 1830* содержитъ слѣдующее: „Многіе оппозиціонные журналы нѣсколько дней стараются представить будто Военное Министерство подвергнуто тайному и противузаконному вліянію. По ихъ мнѣнію, приличнѣе было бы быть Герцогу Орлеанскому Военнымъ Министромъ; онъ принималъ бы наименованія и съ каждымъ днемъ лучше бы узнавалъ управленіе военными дѣлами. Журналы эти вѣроятно не могутъ представить ни одного доказательства, въ подтвержденіе мнѣнія, съ которымъ мы рѣшительно несогласны.“

— По донесеніямъ *Bon Sens*, Министерство составило проектъ закона, который долженъ быть предложенъ Палатамъ въ отношеніи Алжира. Полагаютъ, что нужно будетъ 60,000 чел., чтобы осадить Африканскія наши владѣнія, со включеніемъ Константины. — Другой здѣшній журналъ говоритъ: „Навѣрное можемъ увѣдомить, что Министерство въ будущемъ засѣданіи намѣрено предложить проектъ закона, опредѣляющаго увеличеніе нашей сухопутной силы. Кроме 21,500 чел., которые до экспедицій въ Тафну и Константину были дѣйствительнымъ составомъ нашей Африканской арміи, должно было отправить еще туда 23,000 чел.; и теперь дѣло въ томъ, чтобы пополнить недостатокъ, происшедшій отъ сего въ нашемъ войскѣ. Имѣтъ ли Министерство другія еще причины къ увеличенію дѣйствительнаго состава войска, мы не можемъ утвердительно сказать. Но мы полагаемъ, что Палаты безъ затрудненія примутъ сей законъ.“

— Письма изъ Мадрита отъ 22 Января сообщаютъ о невыгодномъ положеніи Испаніи. Въ этотъ день извѣстны тамъ были рѣшныя здѣшней Палаты Депутатовъ и чисто Министерское рѣшеніе, которыми они окончены. Извѣстно было, что Испанія ничего не должна ожидать болѣе отъ Франціи. Ужасная эта истина, которая разрушила столько надеждъ и уничтожила такъ много обольщеній, всѣхъ умы привела въ волненіе. Изступленные торжествуютъ, такъ какъ ихъ предсказанія исполнились; умѣренные кажутся очень пораженны, и каждый, кто имѣлъ о Франціи благопріятное мнѣніе, находится въ подозрѣніи.

— Въ письмѣ изъ Байонны отъ 28 ч. пр. м. содержится: „*Д. Карлосъ* 24-го ч. былъ еще въ своей главной квартирѣ Лодіо. Колонна командуемая *Мериномъ* и *Цавалою*, осаждаетъ окрестности лосъ Аркосъ. Какъ скоро въ Толедо получено извѣстіе объ

— Доносъ изъ Праги: Море мрозы тегорочней зимы, здае сія, на псовъ особливоіе шкодливе выварыли впливы. Niedawno u dwóch psów odkryto znaki wścieklizny, gdy pokąsały czterech ludzi, z których jeden umarł już od wodowstrętu. Niedawno 8 osób przez nieostrożność mało się tu nie udusiło, gdy po wypaleniu węglami kopalnemi zawczasie piec zamknięto, i tylko śpieszną lekarską pomocą uratowani zostali.

— Z Agramu donoszą, że tam, jak i w całej Kroacji, wypadła wielka ilość śniegu, przez co przejazd na drogach zupełnie został zatamowany. Również niemałym nabawiając strachem wilki, które będąc pozbawione wszelkiego pożywienia, roznoszą postrach i spustoszenie dla mieszkańców wsi, napadając na ludzi i bydło. (A.P.S.Z.)

Франція.

Парижъ, дня 30 Стычня.

Крѳлъ преводничылъ вчѳра на Радзѣ Министералней, а потѣмъ pracowалъ зъ Презыдентемъ Рады.

— Przez list Jenerała *Allard*, dowiadujemy się o śmierci Królowej Serdanah, starej i sławnej *Somrou-Begghum*. Jenerał *Allard*, za przybyciem swoim do Sardanah, nie znalazł już jej przy życiu i wręczył wnukowi jej złotą tabakierę, którą *Ludwik Filip* przeznaczył dla Xiężny. *Somrou-Begghum*; miała 96 lat wieku; dziedzicom swym zostawiła około 50 mil. fran.

— *P. Vidocq* był wczora słuchany przez Sędziego instrukcyynego przez sześć godzin.

— Wczora na tutejszy giełdzie mówiono, że Angielscy Ministrowie wszyscy podali się do uwolnienia. *Temps* czyni następującą uwagę nad tą pogłoską: „Podług listów, które w sobotę wieczorem z Londynu przybyły, możemy zapewnić, że o takim kroku zgoda nie było mowy. Zdaje się nawet pewnem, iż jeśli Ministerium, skutkiem trudności, na które natrafiło przy zapytaniu względem Kanady, chciałoby ustąpić, toby nastąpiło przed, nie zaś po przyjęciu wniosku *Peela*.“

Dnia 1 Lutego.

Xiążę i Xiężna *Orleañscy*, oraz Xiążę *Némours*, zaszczytli obecnością swoją dnia 29 z. m. bal, dany przez *Posta Austriackiego*. Na tę ucztę, która trwała do godz. 5-tej, zaproszono było 2,200 osób.

— *Charte de 1830* zawiera, co następuje: „Rozmai-te dzienniki oppozycyjne od kilku dni usiłują opisywać Ministerium Wojenne, jako podległe tajnemu i przeciwnemu ustawom wpływowi. Podług nich, najsławniejszym byłoby Xięciu *Orleañskiemu* bydl Ministerem Woyny; przedsięwziętby on mianowania i codzień więcey poymowałby zarząd spraw wojskowych. Dzienniki te zapewna nie mogłyby wyprowadzić żadney przyczyny, mogącey usprawiedliwić to twierdzenie, któremu najmocniey zaprzeczamy.“

— *Bon Sens* donosi, że Ministerium ułożyło projekt do prawa, który ma bydl przełożony Izhom względem Algieru. Rozumieją, że potrzeba będzie 60,000 ludzi, ażeby osadzić Afrykańskie posiadłości łącznie z Konstantyną. — Inny tutejszy dziennik udziela: Możemy teraz za rzecz pewną donieść, że Ministerium postanowiło przełożyć na przyszłym posiedzeniu projekt do prawa, względem powiększenia naszego wojska lądowego. Oprócz 21,500 ludzi, które przed wyprawą do Tafny i Konstantyny tworzyły rzeczywisty skład naszej Afrykańskiej armii, potrzeba było wysłać teraz jeszcze 23,000 ludzi; idzie dopiero o to, ażeby przez to zapewnić ubytek, sprawiony w naszym woysku. Azali Ministerium ma jeszcze inne przyczyny do powiększenia zwyczajney siły, musimy jeszcze zawieścić swoje zdanie. Rozumiemy jednak, że Izby bez trudności przyymą to prawo.“

— Listy z Madrytu pod d. 22 Sтычня, w posępných farbach malują położenie Hiszpanii. Tego dnia wiadome tam był rozprawy naszej Izby Deputowanych i czysto ministeryalne wotowanie, przez które rozprawy te ukończone zostały. Wiadomo, że Hiszpania nie więcey niema oczekiwać od Francyi. Okropna ta pewność, która zniweczyła tak wielkie nadzieie i zniszczyła tak wiele omamień, przyprowadziła umysły wszystkich do wielkiego wzburzenia. Exaltowani tryumfują, gdyż przepowiednie ich spełniły się: umiarkowani, zdają się bydl bardzo smutni, i każdy, który o Francyi miał przyjaźne zdanie, staje się podeyrzanym.

— W liście z Bayonny pod d. 28 z. m. czytamy: „*Don Carlos* d. 24 miał główną swoją kwaterę w Llodio. Kolumna dowodzona przez *Merino* i *Zavaia* oblegała okolice Los Arcos. Toledo, jak tylko otrzymano tam wiadomość o zagrażających poruszeniach Ba-

опасныхъ движенійхъ Базиліо *Garcia*, она объявлена на военномъ положеніи.

— Письма съ Испанскихъ границъ уведомляютъ, что бывшій духовникъ *Донъ-Карлоса* попалъ въ немилость, и замѣненъ Капудинскимъ Монахомъ *Ларрага*. Происшествіе это произвело большое впечатлѣніе между Карлистами.

2-го Февраля.

Король давалъ вчера аудіенцію Греческому Посланнику, Префекту Гардскаго Департам. и Графу *Сенз-Пріестъ*, а потомъ занимался съ Интендентомъ Королевскаго Дома.

— Палата Депутатовъ совершила сегодня публичное засѣданіе, въ которомъ Генер. *Жакелино* уведомилъ о пенсіонѣ 10,000 фр. требуемомъ для Графини *Данремонтъ*, и предлагалъ уменьшить эту сумму до 6,000 фр. Совѣщаніе о томъ отсрочено.

— Полагаютъ, что коммиссія назначенная для разсмотрѣнія предложенія о костюмахъ депутатовъ предпочтѣтъ такъ, что все останется по прежнему, т. е. что всякому депутату предоставится на волю или являться въ какомъ угодно костюмѣ, или просто въ черномъ фракѣ.

— Министерскій жур. *Presse* подтверждаетъ мнѣніе о предполагаемомъ увеличеніи арміи какъ для пополненія недостатка въ Африкѣ, такъ и по необходимости при многочисленныхъ переворотахъ въ Европейской политикѣ, принять сильнѣйшее и внушающее уваженіе состояніе, именно по дѣлу общаго мира.

— Говорятъ о уничтоженіи постановленія, по коему дѣти не могутъ быть принимаемы въ воспитательный домъ, пока полицейскій комиссаръ въ присутствіи матери не приметъ протокола о семь дѣтствіи, такъ какъ отъ исполненія сего распоряженія, убійства дѣтей значительно увеличились.

— По письмамъ изъ Барселлоны отъ 24 ч. пр. м. *Кабрера* 11 Января при Морѣ перешелъ чрезъ Эбро для осажденія Фальзета на шесть часовъ отъ Таррагоны; такъ какъ между тѣмъ отправлены противу него значительныя силы, то онъ отступилъ чрезъ рѣку и обратился къ Нижней Аррагоніи.

— Изъ Логроньи пишутъ отъ 23 ч. пр. м. что *Д. Карлосъ* не рѣшился идти на Мадридъ и обратился въ Кантавіехъ, гдѣ *Кабрера* обязался приготовить значительные запасы.

— Легитимистскій журналъ *l'Europe* уведомляетъ, что Баронъ *Ваерстъ* (издатель Бреславльской газеты, прибылъ въ Карлистскую квартиру и вскоре по прибытіи имѣлъ у *Донъ-Карлоса* аудіенцію.

3-го Февраля.

Герцога *Фриасъ* и Г. *Истурисъ* оставляютъ завтра Парижъ и отправляются въ Мадридъ.

— Въ одномъ здѣшнемъ журналѣ содержится: „Утверждаютъ, что Министерство ожидаетъ теперь съ опасеніемъ депешей изъ Алжира, которыя доставятъ результатъ новыхъ переговоровъ открытыхъ со стороны Маршала *Вале* съ *Абдель-Кадеромъ*. Генералъ - Губернаторъ отправилъ двухъ парламентаровъ въ лагерь *Абдель-Кадера* требуя отъ него объясненій на счетъ его поступковъ и напоминая наконецъ объ исполненіи Тафискаго трактата, изъ котораго еще многіе важныя пункты не исполнены. Отвѣтъ Эмира еще неизвѣстенъ; но при его волнательномъ образѣ мыслей, должно опасаться, что требованія Маршала *Вале*, будутъ имѣть слѣдствіемъ формальный разрывъ.“ (A.P.S.Z.)

А н г л и я.

Лондонъ, 31-го Января.

Ганноверскій Посолъ Баронъ *Минхгаузенъ* въ субботу въ частной аудіенціи поднесъ Ея Велич. свою вѣрующую грамоту. Вечеромъ Королев. Прусскаго Посолъ Баронъ *Бюлозъ* и Секретарь Посольства Графъ *Секендорфъ* съ многими Министрами приглашены были къ Королеву на обѣдъ. Между прочими знатыми особами находился также на обѣдѣ Австрійскій уполномоченный Г. *Гумелауеръ*. 14 и 21 Февраля Королева будетъ давать пріемъ.

— Придворная газета уведомляетъ о наименованіи командующаго въ Канадѣ Генералъ-Лейтенанта Сиръ Джонъ *Кольборна*, кавалеромъ ордена Бани большаго креста и о наименованіи Г-на *Линга*, Католика, Директоромъ придворной канцеляріи на мѣсто умершаго Г-на *Рупеля*.

— Министерство имѣетъ намѣреніе съ 1 Апрѣля наст. г. увеличить составъ всѣхъ линейныхъ полковъ. По исполненіи сего предположенія, около 10,000 чел. послано будетъ въ Сѣверо-Американскія колоніи.

— Нижняя Палата отсрочена третьяго дня до 2-го Февраля.

— *Times* опять дѣлаетъ насмѣшку надъ частнымъ посѣщеніемъ Лордами *Мельбурномъ* и *Пальмерстономъ* Королевы. *Sun* считаетъ это только завистью и напоминаетъ, что Торіи при прежнемъ Королѣ у-

silio *Garcia*, ogłoszone zostało w stanie oblężenia.

— Listy od granic Hiszpanii donoszą, że dotychczasowy spowiednik *Don Carlosa* wpadł w niełaskę i zamieniony został przez Kapucyna *Larraga*. Wypadek ten wielkie pomiędzy Karolistami sprawił wrażenie.

Dnia 2.

Król dawał wczora posłuchania Postowi Greckiemu, Prefektowi Departamentu Gard i Hrabieму *Saint Priest*, a potem pracował z Intendentem listy cywilney.

— Izba Deputowanych miała dzisiaj publiczne posiedzenie, na którym Jenerał *Jacqueminot* oznajmił o pensyi 10,000 fr. żądanej dla Hrabiny *Damremont*, i wniosł potem, ażeby sumę tę zmniejszyć do 6,000 fr. Narady o tym przedmiocie zostały odłożone.

— Rozumieją, że Kommissya, wyznaczona do rozpatrzenia przełożenia względem ubioru Deputowanych, postanowi, że wszystko się zostanie po dawniejszemu, t. i. że każdemu Deputowanemu wolno będzie ubierać się podług upodobania, albo wprost ukazywać się w czarnym fraku.

— Dziennik Ministeryalny *Presse* potwierdza wiadomość o zamierzonym powiększeniu armii, tak dla dopełnienia wojska w Afryce, jako i dla konieczności, ażeby przy licznych trudnościach, jakie się okazują w polityce Europejskiej, przybrać mocniejsze i poważniejsze nakazujące stanowisko, mianowicie w interesie powszechnego pokoju.

— Mówią o zniesieniu postanowienia, podług którego, dzieci nie inaczej mogą być przyjmowane do domu podrzutków, niż Kommissarz Policyyny niesporządzi protokołu, o tym akcie, w obecności matki; gdyż od wprowadzenia tego rozporządzenia, dzieciobójstwa powiększyły się uderzającym sposobem.

— Podług listów z Barcellony pod dniem 24 z m., *Cabrera* d. 11 Stycznia pod Merą przeszedł za Ebro dla oblężenia Falset, które leży prawie na 6 godzin drogi od Tarragony; gdy tymczasem przeciwko niemu natychmiast wysłane zostały znaczne siły, tedy znowu cofnął się za rzekę i udał się ku Niższej-Arragonii.

— Z Logroño donoszą pod d. 23 z. m., że *Don Carlos* niezdeterminował się iść na Madryt, lecz ma się udać do Cantavieja, gdzie *Cabrera* zapewnia znaczne zgromadzić zapasy.

— Dziennik legitymistyczny *l'Europe* donosi, że Baron *Vaerst* (wydawca gazety Wrocławskiej) przybył do głównej kwatery Karolistowskiej i wkrótce po przybyciu miał u *Don Carlosa* posłuchanie.

Dnia 3.

Xiąże *Frias* i P. *Isturiz* opuszczają jutro Paryż, udając się do Madrytu.

— Jeden z tutejszych dzienników donosi: „Zapewniając, że Ministeryum oczekuje w tym momencie, z jakąś obawą, depeszy z Algieru, które mają udzielić rezultat nowych ze strony Marszałka *Valée* z *Abdel-Kaderem* rozpoczętych układów. Gubernator Jeneralny wystął dwóch Parlamentarzy do obozu *Abdel-Kadera*, żądając od niego wyjaśnień względem jego postępowania, i wzywając go na koniec do wypełnienia traktatu Tefneńskiego, którego wiele jeszcze ważnych punktów pozostało niewykonanych. Odpowiedź Emira nie jest jeszcze wiadomą; lecz przy upornym jego sposobie myślenia, potrzeba się lękać, że wezwania Marszałka *Valée*, będą miały za skutek formalne zerwanie.“ (A.P.S.Z.)

A n g l i a.

Londyn, dnia 30-go Stycznia.

Posel Hannowerski Baron *Munchhausen*, w sobotę na audyencyi prywatnej złożył Jey Kr. Mości swe listy wierzytelne. Wieczorem Posel Kr. Pruski Baron *Bulow* i Sekretarz legacyi Baron *Seckendorff*, z wielu Ministrami, zaproszeni byli do stołu Królowey. Między wielu innemi znakomitemi osobami, znajdował się także na obiedzie u Jey Kr. Mości Pełnomocnik Austriacki P. *Humelauer*. Dnia 14 i 21 u Królowey będą pokoje.

— Gazeta Dworu donosi o mianowaniu dowodzącego w Kanadzie Jenerał-Porucznika Sir John *Colborne*, Kawalerem Orderu Łaziebnego wielkiego krzyża i o mianowaniu P. *Lynch*, katolika, na jednego z Dyrektorów Kancellaryi Dworu, na miejsce zmarłego Pana *Roupel*.

— Od dnia 1 Kwietnia ter. roku, Ministeryum ma zamiar powiększyć skład wszystkich półków liniowych. Po wykonaniu tego środka, wojsko w osadach Północno-Amerykańskich wynosiłoby około 10,000 ludzi.

— Izba Niższa zawczora odroczoną została do dnia 2-go Lutego.

— *Times* znowu czyni sobie żart z częstego odwiedzania Królowey przez Lordów *Melbourne* i *Palmerstona*. *Sun* postrzega w tém samę tylko zawiść i przypomina, że Torysowie tymże Ministrom za przeszłe-

прекали тѣхъ же Министровъ, что они такъ рѣдко посѣщали дворъ.

— Миссіонеръ Іосифъ *Вольфъ* при весьма слабомъ здоровьи прибылъ изъ Америки въ Ковсъ, куда ожидается изъ Франціи своей супруги (прежней Леди Эстеръ *Стангопе*) и дѣтей. Въ продолженіи послѣднихъ двухъ лѣтъ, посѣтилъ онъ Арабію и Абассинію, проповѣдывалъ вездѣ Евреямъ и идолопоклонникамъ, но на пути въ Мекку, потерпѣлъ побой отъ Бедуиновъ, заболѣлъ въ Годайдагѣ, отплылъ оттуда въ Гиндостанъ а потомъ на островъ Св. Елены. Отсюда онъ отправился въ Сѣверную Америку, гдѣ посвященъ въ Епископы Нью-Джерсей. Г. *Адамсъ* представилъ его въ Вашингтонѣ на конгрессѣ, гдѣ онъ говорилъ о важности миссій. Онъ теперь въ Англіи ожидаетъ смерти.

— По извѣстіямъ съ Золотыхъ Береговъ *) въ Эльминѣ, Голландской колоніи, близъ Кана-Кистъ, произошелъ мятежъ; Губернаторъ съ 300 чел. сдѣлалъ вылазку; но они частію убиты частію взяты въ плѣнъ. Это происшествіе причинило большое опасеніе купцамъ соседственныхъ колоній на тѣхъ берегахъ. *Morning Herald* сообщаетъ письмо отъ 16-го Января изъ Кана-Кистъ-Кестъ съ пространнымъ описаніемъ сего несчастія. Голландскій Эльминскій Губернаторъ и 6 Европ. Офицеровъ Голландскихъ колоній пали жертвою варварства туземцевъ, которыми Голландское Правительство владѣло 150 лѣтъ. 40 бѣлыхъ солдатъ, 60 работниковъ и 40 рекрутъ изъ Батавіи, кромѣ многихъ невооруженныхъ умерщвлены и Негры показывали части тѣлъ на рынкѣ Такорари. Смертоубійства эти приписываютъ мщенію за споръ, который былъ нѣсколько лѣтъ между бѣлыми и туземцами.

— Изъ Буэнос-Айреса увѣдомляютъ, что на границахъ Боливіи начались непріятельскія дѣйствія. Генераль Фелипе *Хередиа*, 13 ч. пр. м. съ 250 чел. конницы близъ Гумагуаки разбилъ Боливійцевъ и взялъ амуницію а также большое количество орудій, лошадей и лошаковъ.

— По извѣстіямъ изъ Гибралтара отъ 18 ч. с. м., 16 ч. тамъ произошло сильное землетрясеніе, но не причинило вреда, торговля дѣла была въ весьма худомъ состояніи. (A.P.S.Z.)

Г е р м а н і я.

Штутгартъ, 30-го Января.

Въ прошлую ночь въ 1 часъ по полуночи въ новой типографіи книжной лавки И. Г. Котта, произошелъ пожаръ. Усердію и ревности пожарной команды, гражданъ и военныхъ обязаны тѣмъ, что въ этомъ огромномъ зданіи сгорѣла только небольшая часть словолитни. Чрезъ часъ уже пламя было остановлено. Прибытіе Его Велич. Короля на мѣсто пожара, побудило еще болѣе къ дѣятельности и усердію подоспѣвшихъ скоро на помощь гражданъ, которые привыкли видѣть предъ собою благородный примѣръ въ особѣ Короля.

Фрейбургъ, 26-го Января.

Сегодня по утру въ 4 часа нашъ городъ былъ пробужденъ отъ сна пожарною тревогою, когда въ одной части огромнаго Университетскаго зданія по неизвѣстной причинѣ, открылся огонь. Немедленно отовсюду оказана помощь и пламя обнявшее уже часть стропилъ, остановлено, и такимъ образомъ избавились отъ великаго бѣдствія, которое угрожало особенно сокровищамъ отличной Университетской библіотеки.

Франкфуртъ на М., 1-го Февраля.

Съ давняго времени распространяють слухъ, что союзныя центральныя власти будутъ уничтожены. Но эта молва преждевременна, какъ можно заключить изъ того обстоятельства, что мѣсто недавно умершаго Королев.-Баварскаго Директора верховнаго апелляціоннаго суда Г. *Гейнриха* при союзной центральной комиссіи, занялъ другой и сего послѣдняго со дня на день сюда ожидаютъ. Съ другой стороны Королевско-Прусскаго Тайный Совѣтникъ и Совѣтникъ въ Министерствѣ Внутрен. Дѣлъ и Полиціи, Г. *Матисъ*, который во время своего здѣсь пребыванія, пользовался всеобщимъ уваженіемъ, скоро возвратится въ Берлинъ и вступить въ свои важныя должности.

И т а л і я.

Римъ, 25-го Января.

Французскія газеты ошибочно извѣстили о болѣзни Папы. Его Святѣйшество находится въ вожделѣнномъ здравіи и каждый день прогуливается.

— *Diario* опровергаетъ сообщенное въ многихъ иностранныхъ журналахъ извѣстіе о вторичномъ появленіи холеры въ Неаполѣ.

*) Африканскія берега между рѣками Сукръ и Вольты въ длину на 47 миль отъ В. на З.

го Крѣла czynili zarzuty, że tak mało bywali u dworu.

— Миссіонеръ *Жозефъ Вольфъ* в нader зруйнованымъ станіе здравія przybył z Ameryki do Cowes, gdzie oczekiwać będzie swojej żony (dawney Lady Esther Stanhope) i dzieci z Francji. W ostatnich dwóch latach zwiadził on Arabią i Abissynią, nauczał wszędy żydów i pogan, lecz na drodze do Mokki został zbity kijmi przez Beduinów, zachorował w Hodeidah, odpłynął stamtąd do Hindostanu, a potem na wyspę Sw. Heleny, z kąd udał się do Ameryki Północnej, gdzie poświęcony był na Biskupa New-Jersey. P. Adams wprowadził go w Washingtonie na kongress, przed którym mówił o ważności misji. Teraz w Anglii oczekuje śmierci.

— Podług wiadomości z pobrzeża Złotego *) w Elminie, osadzie Hollenderskiej, niedaleko Cape-Coast, bunt wybuchnął. Gubernator we 300 ludzi uczynił wyciezkę, lecz ci częścią zabici częścią wzięci w niewolę. Smutny ten wypadek pomiędzy kupcami sąsiednich osad na tych brzegach, sprawił wielką obawę. *Morning-Herald* pod 16 Listopada udziela list z Cape Coast-Castle, z obszernym opisaniem tego zdarzenia. Gubernator Hollenderski Elminy i 6 oficerów europejskich osad Hollenderskich padli ofiarą barbarzyństwa krajowców, nad którymi Rząd Hollenderski 150 lat panował. Przytém 40 białych żołnierzy, 60 robotników i 40 nowozacieżnych z Batavii, oprócz wielu nieuzbrojonych osób, zamordowano, a czarni pokazywali części ciał zamordowanych na rynku Tacorary. Morderstwa te przypisują zemście za spór, jaki zachodził od lat kilku między białymi a krajowcami.

— Listy z Buenos-Ayres donoszą, że na granicach Boliviі zaczęły się nieprzyjacielskie działania. Generał Felipe *Heredia* d. 13 z. m. we 250 ludzi jazdy pobit Boliwijczyków pod Humahuaca i wziął w zdobycz sprzęt wojenne, wielką ilość broni, koni i mułów.

— Podług wiadomości z Gibraltaru pod d. 18 t. m., d. 16 było tam mocne trzęsienie ziemi, lecz żadnych szkód nie zrządziło. Interessa handlowe były w bardzo złym stanie. (A.P.S.Z.)

Н і е м ц я.

Stuttgart, 30 Stycznia.

Przeszłej nocy o godz. 1-szej, w nowej drukarni przy księgarni J. G. Cotta wybuchnął pożar. Gorliwości i poświęceniu się straży ogniowej, obywateli i wojska przypisać należy, że wściekłość płomieni zniszczyła tylko, w stosunku do ogromnej budowy, małą część giserni. Po upłynięciu godziny, ogień już był ugaszony. Obecność Króla na miejscu pożaru pobudzała do większych usiłowań przybyłych na pomoc obywateli, którzy nawykli widzieć zawsze szlachetny przykład w osobie swojego Króla.

Freiburg, 26-go Stycznia.

Dzisiaj, o godz. 4 rano, miasto nasze przestraszone zostało ze snu uderzeniem na gwałt ogniowy, gdy w pewnej części wielkiej budowy uniwersyteckiej wybuchnął z niewiadomej jeszcze przyczyny pożar. Udało się jednak, za przyspieszoną ze wszystkich stron pomocą, ogień, który już część dachu objął, wstrzymać i przez to zapobiedz wielkiemu nieszczęściu, które szczególnie groziło szacownym skarbowi znakomitej Biblioteki Uniwersyteckiej.

Frankfort n. M., 1-go Lutego.

Od dawnego czasu niejednokrotnie krążyła pogłoska, że centralna Władza Związkowa będzie rozwiązana. Lecz pogłoska ta jest przedwczesną, jak się okazuje z tej okoliczności, że po zmarłym niedawno Kr. Bawarskim Dyrektorem najwyższego Sądu Appellacyjnego, P. *Heinrichen*, przy Związkowej Centralnej Kommissji wyznaczony został następca i codziennie jest oczekiwany. Przeciwnie Królew. Pruski Tajny Radzca Rządowy i Radzca w Ministerjum spraw wewnętrznych i policyi, P. *Mathias*, który podczas swojej tu obecności zasłużył na powszechne poważanie, powróci niezwłocznie do Berlina, dla objęcia tam swojego urzędu. (A.P.S.Z.)

W ł о с я.

Rzym, 25-go Stycznia.

Francuzkie gazety mylnie doniosły o słabości Ojca S.: gdyż Jego Świątobliwość nie tylko używa czerstwego zdrowia, ale nawet codziennie przechadza się po mieście.

— *Diario* zaprzecza umieszczonej w wielu dziennikach zagranicznych wiadomości o powtórным wybuchnieniu cholery w Neapolu.

*) Afrykańskie wybrzeże między rzekami Sukre i Volta mające 47 m. dług. od W. na Z. (R.)

— Въ прошломъ году случилось здѣсь 123 пожара, между которыми загорѣлось 76 печныхъ трубъ.

Пиза, 19-го Января.

Теперь много говорятъ здѣсь о установленіи изъ Итальянскихъ владѣній, Итальянской конфедераціи, по образцу Германской, которой столицею былъ бы городъ Болонья или Феррара. Со временемъ окажется, сколько вѣроятно это извѣстіе, которое уже нѣсколько разъ повторяли. (G. C.)

И С П А Н І Я

Мадридъ, 24-го Января.

Español замѣчаетъ, что теперь когда всѣ надежды на иностранное посредничество исчезли, Испанія предоставлена самой себѣ и должна всячески стараться, привести къ концу междоусобную войну. Этотъ журналъ наконецъ утѣряетъ, что политическое состояніе края улучшилось, а не сдѣлалось хуже, какъ многіе утверждали, и оканчиваетъ изъясненіемъ благодарности Г-мъ, *Тьеру*, *Одильону-Баро*, *Могену* и другимъ Французскимъ Депутатамъ, за ихъ усердное содѣйствіе Испаніи. (A.P.S.Z.)

Т У Р Ц І Я.

Константинополь, 6-го Декабря.

28-го Ноября, въ присутствіи самаго Султана, Министровъ и главныхъ Саловниковъ Порты, спущенъ былъ въ здѣшнемъ адмиралтействѣ пароходъ, построенный Г. *Роддесомъ*. Это первое судно, вышедшее изъ Турецкихъ верфей; оно отличается прочностію своей постройки, равно какъ изяществомъ формъ и искуснымъ расположеніемъ каютъ, которыя снабжены всѣмъ, что только можетъ доставить пользу, или удовольствіе. Новый пароходъ будетъ имѣть машину въ 100 лошадей, изготовленную въ Англіи; онъ будетъ служить преимущественно для развозовъ Капитана-Паши по разнымъ портамъ Имперіи. Спускъ этого парохода на воду произведенъ былъ весьма удачно, подъ руководствомъ Г. *Роддеса*, который удостоился при этомъ случаѣ самаго лестнаго отзыва со стороны Его Величества.

— По частнымъ письмамъ изъ Константинополя, помѣщеннымъ въ Одесскомъ Вѣстникѣ, холода достигли тамъ 11 градусовъ Ромюра. Весь заливъ, или Золотой-Рогъ, образующій гавань Османской столицы, замерзъ отъ Кеате-Хане до Унъ-Кабанъ, подлѣ Балукъ-Базара. Можно себѣ представить отчаяніе Константинопольскихъ жителей, въ ихъ непрочныхъ домахъ, при постройкѣ которыхъ все вниманіе всегда обращено на то, чтобы сдѣлать изъ нихъ прохладное убѣжище въ лѣтнюю пору, и которые во время зимы, согреваются только жаровнями. Во многихъ канцеляріяхъ и купеческихъ конторахъ, принуждены держать чернильницы подлѣ огня и надѣвать на руки перчатки, чтобы имѣть возможность писать. Знаменитые тандуры, родъ столовъ, снабженныхъ одами, вокругъ которыхъ располагаются, какъ бы на постеляхъ, и подлѣ которыхъ ставятъ жаровни, служатъ общепотребительнымъ средствомъ для предохраненія отъ холода. (O. G. Ц II.)

— *Morning Post* сообщаетъ письмо изъ Константинополя съ извѣстіемъ, что погибъ Англійскій бригъ *Defiance* командуемый Капитаномъ *Раммъ*. Изъ всего экипажа спаслось только двое людей. Бригъ плылъ изъ Александріи въ Одессу для навозки тамъ шерсти и сала для Англіи и 4 Января при входѣ въ устье Босфора, потерпѣлъ кораблекрушеніе, близъ Кили на Азіатскихъ берегахъ.

— *Gazetta di Zara* пишетъ отъ 22 Января: „Надѣмся доставить нашимъ читателямъ удовольствіе, сообщая слѣдующее извѣстіе изъ Ментенегро: „*Cettina* 7 Января. Область наша по возвращеніи нашего Правителя изъ Россіи, получила новое политическое устройство. Сенатъ возобновленъ; онъ теперь состоитъ изъ Президента, въ особѣ самаго Правителя, изъ Вице-Президента, каковое достоинство Владыка пожаловалъ своему дядѣ *Петровицу*, быв. Лейтенанту въ Русской арміи, наконецъ изъ Секретаря, Канцлера и 12 Сенаторовъ. Въ Нагіяхъ или округахъ, установлено 12 Капитановъ національной гвардіи, и имъ переданы дѣла Сардаровъ, которые хотя остаются въ своемъ званіи, однако безъ всякой публичной власти. Устроена національная милиція, изъ 320 чел. и кромѣ того 30 чел. лейбъ-гвардіи Правителя.“

Помнятый журн. уведомляетъ далѣе изъ Травника отъ 21 Января: Во всей Босніи пользуются совершеннымъ здоровьемъ, и Визирь не перестаетъ сохранять и приводить въ исполненіе мѣры на границахъ Османскихъ провинцій или еще зараженныхъ, или одержимыхъ лезвою, а также противу господствующаго внутри на нѣкоторыхъ мѣстахъ падежа на скотѣ. (A.P.S.Z.)

— Въ прошломъ году было ту 123 пожаровъ, помиды которыми здарзито сѣ 76 коминowych.

Пиза, 19-го Стычня.

Мовіа ту teraz bardzo mocno o utworzeniu z krajow Włoskich konfederacyi Włoskiej na wzór Niemieckiej, której rezydencyą byłoby miasto Bononia, albo Ferrara. Czas przekona, jak dalece może być prawdziwą ta wieść, nie raz już powtarzana. (G. C.)

И С П А Н І Я.

Мадридъ, дня 24 Стычня.

Español пострезга, że teraz, kiedy wszystkie nadzieje zagranicznej interwencji znikły, Hiszpania zostawiona jest samej sobie i musi użyć wszystkich sił swoich, ażeby wojnie domowej koniec położyć. Wspomniany dziennik zapewnia, że stan polityczny kraju polepszył się, lecz zgoda się nie pogorszył, jak wielu utrzymywało, i kończy oświadczeniem dla PP. *Thiers*, *Odilon-Barrot*, *Mauguin* i innym Francuzkim Deputowanym wdzięczności, za ich gorliwe wspieranie sprawy Hiszpańskiej. (A.P.S.Z.)

Т У Р Ц Я.

Константинополь, д. 6 Грудня.

28 Listopada r. z., w obecności Sułtana, Ministrów i znakomitych Urzędników Porty, spuszczonej został w Admiralicji tutejszej statek parowy, zbudowany przez P. *Roddes*. Jestto pierwszy statek tego rodzaju, który wyszedł z warsztatów Tureckich; obok trwałości budowy i pięknego kształtu, odznacza się wygodnym urządzeniem kajut, które mieszczą w sobie wszystko, co tylko służyć może ku potrzebie lub przyjemności. Statek mieć będzie parową maszynę o sile 100 koni, zrobioną w Anglii, i ma być przeznaczony szczególnie dla podróży morskich Kapudana-Baszy do różnych portów państwa. Spuszczenie statku na wodę odbyło się nader pomyślnie, pod kierunkiem P. *Roddes*, któremu przy tém zdarzeniu Sułtan w nayschlebniejszych wyrazach oświadczył swe zadowolenie.

— Podług prywatnych wiadomości ze Stambułu, umieszczonych w Kuryerze Odesskim, zimno dochodziło tam do 11-stu stopni Reamura. Cała odnoga, tak zwana Róg-Złoty, formująca port stolicy Otomańskiej, pokryła się lodem od Keate-Chane aż do Un-Kaban, wzdłuż Baluk-bazaru. Można sobie wystawić rozpacz mieszkańców Stambułu, w źle opatrzonych ich domach przy stawianiu których całą uwagę zwracają zwykle na to, ażeby zapewnić sobie chłodne schronienie na lato, które w czasie zimy ogrzewają się tylko fajerkami. W wielu biurach i kantorach kupieckich muszą trzymać katamarze przy ogniu i wkładać rękawiczki, do pisania. Powszecznie tu używane tandury, rodzaj stołów z okryciami czyli kołdrami, przy których jak gdyby na pościeli w około się siada, i pod któremi stawiają się fajerki, są jedynym środkiem zabezpieczenia się od zimna. (G. R. K. P.)

— *Morning-Post* udziela list z Konstantynopola, donoszący o rozbiciu się brygu Angielskiego *Defiance*, dowodzonego przez Kapitana *Ramm*. Z całej osady uratowało się tylko dwóch ludzi. Bryg ten płynął z Alexandrii do Odesy, gdzie miał wziąć ładunek wełny i sadła do Anglii, i d. 4 Sтычня przy wpłynięciu do uścia Bosforu, poniosł rozbicie się blisko Kili na brzegach Azyatyckich.

— *Gazetta di Zara* donosi pod d. 22 Sтычня: „Spodziewamy się sprawić czytelnikom naszym przyjemność, udzielając następującą wiadomość z Mentenagro: „*Cettigne* 7 Sтычня. Kraj nasz, od powrotu naszego Władyki z Rossyi, otrzymał nową polityczną organizację. Senat został wznowiony i składa się obecnie z Prezydenta w osobie samego Władyki, Wice-Prezydenta, którąto godność Władyka udzielił swojemu stryjowi *Petrowiczowi*, dawniej Porucznikowi w służbie Rossyjskiej, nakoniec z Sekretarza, Kancelarza i 12 Senatorów. W Nahiah czyli Powiatach wyznaczono 12 Kapitanów gwardyi narodowej, na których włożono dotychczasowe obowiązki Sardarów, którzy, chociaż pozostają przy swych tytułach, jednak bez żadnej publicznej władzy. Ustanowiona została milicya narodowa na żołdzie, składająca się ze 320 osób, a nadto straż przybozna Władyki ze 30 ludzi.“

Wspomniany dziennik donosi dalej z Trawnika pod 21 Sтычня: „W całej Bośni używają teraz najlepszego stanu zdrowia i Wezyr nieprzestaje utrzymywać i przyprowadzać do dalszego wykonania środków, albo na granicach jeszcze zapowietrzonych, albo przez zarazę pustoszonej prowincyi Osmańskich, jako i wewnątrz, przeciwko panującej w niektórych miejscach zarazie bydłowej. (A.P.S.Z.)